Työterveyslaitos

Euroopan unionin osarahoittama

TYÖHYVINVONNIN AARREARKUN TYÖKALU

Käsi ylös mokan merkiksi

Työkalun tavoitteena on auttaa työyhteisöjä suhtautumaan virheisiin nolostumatta ja tuomitsematta. Erilaisia virhetyyppejä tunnistamalla saadaan uusia näkökulmia ja ymmärrystä työssä tapahtuviin virheisiin.

Hyödyt

- Yhteinen harjoittelu vahvistaa hyväksyvää suhtautumista virheisiin.
- Erilaisten virhetyyppien ymmärtäminen auttaa virheiden analysoinnissa ja niistä oppimisessa.
- Virheistä keskustelu kasvattaa tiimin psykologista turvallisuutta. Psykologisesti turvallisessa työyhteisössä virheitä ei tarvitse pelätä ja peitellä, sillä työkaverit eivät tuomitse virheen tekijää.

Ohje työkalun käyttöön

1. Käykää yhdessä läpi lisämateriaalit:
    - Mitä on psykologinen turvallisuus? (liite ja/tai Työhyvinvoinnin aarrearkun video)
    - Virheiden tyypit (liite)
2. Jokainen vuorollaan:
    - Kerro joku työssä tekemäsi virhe esimerkiksi viime vuoden ajalta.
    - Tunnista virheen tyyppi.
    - Kerro, mitä ajattelet tekemästäsi virheestä nyt jälkikäteen ja osoita itsellesi empatiaa.
3. Kuuntelijoiden tehtävänä on osoittaa ymmärrystä ja kannustaa.
4. Keskustelkaa, mitä ajatuksia harjoitus herätti.

Työkaluun liittyvät lisämateriaalit

- Mitä on psykologinen turvallisuus?
- Virheiden tyypit

INFO

Tarve
Ilmapiirin ja yhteistyön rakentaminen

Kenelle
Jo jonkin aikaa yhdessä toimineelle tiimille (4–8 henkilöä)

Kesto
20–30 minuuttia

Tarvikkeet
- Rauhallinen tila
- Lisämateriaalit jokaiselle tulosteena tai yhteisesti näytöllä katseltavana

KOKEMUKSIA TYÖKALUSTA

”Todellakin rohkaiseva työkalu. Virheistä kertominen lisää sekä omaa rohkeutta ja luo myös turvallisuuden tunnetta koko työyhteisöön, että jokainen voi ja uskaltaa kertoa virheistään. Luonnollinen reaktio tähän tuntuu lähes aina olevan empatia, kannustus ja se, että muutkin tekevät samankaltaisia virheitä työssään.”

”Pelkästään virhetyyppien läpikäynti oli silmiä avaavaa, työntekijät huomasivat että totta, virheiden välttely on mahdotonta kun syitä on niin moninaisia.”

”Työkalu sopii tiimipalaverin vakiokonseptiin teemalla viikon mokat.”

Mitä on psykologinen turvallisuus?

Jaettu käsitys tai uskomus siitä, että ryhmä on
turvallinen henkilökohtaiselle riskinotolle ja
jokainen voi olla oma itsensä ilman, että joutuu naurunalaiseksi.
Ilmapiiri, jossa uskalletaan ottaa sosiaalisia riskejä ja tehdä virheitä.

Psykologinen turvallisuus rakentuu vuorovaikutuksessa:

Avoin vuorovaikutus
Jokainen voi tuoda avoimesti esille
omia mielipiteitään, ideoita ja ongelmia.

Virheistä keskustelu
Virheitä ei käytetä ketään vastaan,
vaan niistä opitaan.

Erilaisuuden kunnioitus ja arvostus
Ketään ei väheksytä, vaan kaikkien
osaamista arvostetaan.

Riskinotto
Riskinotto on turvallista, saa myös epäonnistua
ja olla haavoittuva.

Toisia tukeva työyhteisö
Työtovereilta voi pyytää apua.

Virheiden tyypit

1. **Huolimattomuudesta johtuvat virheet**
   Helposti vältettävissä, eikä niistä useimmiten koidu kenellekään haittaa, esimerkiksi kirjoitusvirhe. Virheen tehnyt ei ruoski itseään ja asiasta on helppo puhua yhdessä.

2. **Tietämättömyydestä johtuvat virheet**
   Kaikki tieto ei ole aina saatavilla. Tätä haastavat tiedonkulku ja perehdyttäminen.

3. **Systeemiset virheet**
   Tehdään oikein, mutta oikein tekeminen ei tue kokonaisuutta. Haastava havaita itsenäisesti, tarvitaan säännöllistä seurantaa ja analysointia.

4. **Älynväläys-virheet**
   Tapahtuvat sattumalta. Tekemiseen tuodaan jokin uusi elementti, usein vahingossa.

5. **Muotoiluvirheet**
   Kokeiluja, joissa voidaan esimerkiksi poissulkea erilaisia vaihtoehtoja ja jotka antavat uutta tietoa.

6. **Venymiseen perustuvat virheet**
   Sellaisia, joita tehdään kun kokeillaan jotain aivan uutta osaamisen ja tekemisen äärirajoilla. Virheet laajentavat osaamista ja ymmärrystä.

7. **Onnettomuudet**
   Monien tekijöiden yhteissummasta syntyneitä. Onnettomuuksien välttämiseksi voidaan tehdä ennakoivaa työtä esim. suunnittelemalla.

Lähde: Nina Rinne: Rohkea organisaatio: Turvallinen työyhteisö menestyy. 2021